

Rådmannens forslag til budsjett og handlingsprogram 2020-2023

**Bamble
kommune**

Rammebetingelser

- Budsjett og handlingsprogram bygger på utfordringsnotatet
- Endring i demografi
- Store investeringer
- Kostbar drift

Positiv utvikling

- Nustadbakken
- Nustadjordet
- Grasmyr
- Næringsarbeid

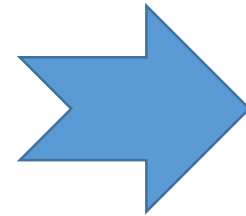

**Bamble
kommune**

Positiv utvikling

- Nustadbakken
- Nustadjordet
- Grasmyr
- Næringsarbeid

Økt
attraktivitet

**Bamble
kommune**

Økonomisk situasjon - omstilling

- Utredningsarbeidet i gang for fullt
- Gjennomføring av omstillingsarbeidet vil ta tid

Bamble
kommune

Saldering – hvordan få budsjettet i balanse?

- Sentrale poster er vurdert
- Foreslår tiltak for å få budsjettet i balanse
- Gode tjenester vil bli berørt
- Tiltakene er hentet fra alle kommunalområdene

Bamble
kommune

Hovedposter i salderingen

- Helse og omsorg
 - Legge ned sårpoliklinikk
- Skole og barnehage
 - Ledelsesressurs for de minste skolene
 - Fådeling 1-10 skoler
 - Legge ned Paletten fra høst 2021
 - Redusere driftsbudsjett Skolene og barnehagene
 - Reversere forsøk med skolematordning på ungdomstrinnet
- Kultur og oppvekst
 - Redusere museumsarbeidet
 - Redusere tilskudd til lag og foreninger
 - Redusere utgiften til økonomisk sosialhjelp
- Stabene
 - Nedtrekk i antallet lærlinger
- Teknikk og samfunnsutvikling
 - Reduksjon i vedlikehold
- Overordnet ledelse
 - Reduksjon av rådmannens utviklingsmidler

Prioritering i årets budsjettforslag

- Få forslag til tiltak i årets budsjett
- Rådmannen ønsker å prioritere:
 - Juridisk rådgiver byggesak
 - Støtteassistenter barnehage
 - Arbeid med næringsarbeid

**Bamble
kommune**

Hvordan ser fremtiden ut?

- Forventer fortsatt krav til omstilling
- Lagt inn effektiviseringskrav også etter 2021
- Må tenke lengre enn 4 år, med tydelige prioriteringer
- Kommuneplanarbeidet i 2020 og 2021 viktig!

Økonomiske rammer og utvikling 2020-2023

**Bamble
kommune**

Ny kommunelov

- Nye budsjettskjema
 - Skjemaene ligger bakerst i dokumentet. Skjemaene er noe annerledes satt opp. Krever tillegg i vedtaket for å ivareta vårt økonomireglement.
- Nye vedtaksformuleringer
 - Rådmannens fullmakter presiseres ift. budsjettskjemaene
 - Dekningsgrad på gebyrområdene
- Nøkkeltall
 - Skal vedtas av kommunestyret, sikre økonomisk utvikling
- *Har vi fått med oss alt i budsjettet?*

Budsjettbalansen - Resultater

		Økonomiplan			
Beløp i 1000	Budsjett 2019	2020	2021	2022	2023
Sum inntekter	-1 139 680	-1 163 421	-1 193 284	-1 203 674	-1 211 394
Sum utgifter	1 172 486	1 189 347	1 189 981	1 218 065	1 227 175
Brutto resultat	32 806	25 926	-3 303	14 391	15 781
Netto finansutgifter og inntekter	-17 632	-13 401	-6 639	-21 952	-15 547
Netto resultat	15 174	12 525	-9 942	-7 561	234
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-18 812	-15 615	6 852	4 471	-3 324
Overført til investeringer	3 638	3 090	3 090	3 090	3 090
Årsresultat	0	0	0	0	0

- Rådmannen skal legge frem et forslag til saldert budsjett for perioden.
- Hvert år i perioden er budsjettmessig i balanse.
- Totalt er det i perioden forutsatt en samlet bruk av tidligere års fondsavsetninger på 28,3 mill. kroner til saldering.

Budsjettbalansen – Saldering

- Hovedelementer i endringene fra 2019, driftsrammene
 - Nye investeringer medfører økte driftsutgifter både på byggdrift og tjenestedrift, renter og avdrag
 - Kostnadene på eksisterende tjenester øker, det er satt av buffere fremover
 - Omstilling, innsparinger og effektiviseringer må gjennomføres

	Mill. kroner	2020	2021	2022	2023
Opprinnelig budsjett, prisjustert		824,6	824,5	824,2	824,0
Opprinnelig budsjett		782,6	782,6	782,6	782,6
Prisjustering		42,1	41,9	41,6	41,5
Økninger i driftsrammene		35,6	50,9	68,3	81,9
Statsbudsjettet 2020		7,1	7,1	7,1	7,1
Driftskonsekvens nyinvestering		5,4	16,6	19,0	18,4
Felles avsetninger		0,0	15,4	30,8	46,2
Kostnadsøkning i tjenestene		12,3	11,3	10,8	9,6
Styrking av tjenestene		10,5	0,3	0,3	0,3
Korrigeringer		0,3	0,3	0,3	0,3
Reduksjoner i driftsrammene		-30,5	-52,2	-63,0	-72,7
Omstilling 55 mill.kroner 2019-2021		-18,0	-36,7	-36,7	-36,7
Saldering 2020-2023		-10,7	-8,9	-18,8	-28,4
Tidsavgrenset bevilgning		-1,9	-6,7	-7,6	-7,6
Totalsum		829,7	823,2	829,5	833,3

Sentrale inntekter

- Skatt og rammetilskudd
 - Beregnet iht. regjeringens forslag til statsbudsjett
 - Lagt inn realøkning fom 2021
- Eiendomsskatt
 - Endringer i 2020 er lagt inn, inntektsnivået er opprettholdt
 - Nytaksering i 2021
 - Kompensasjon i rammetilskuddet for verker og bruk

		Budsjett	Økonomiplan			
<i>Beløp i 1000</i>	Regnskap 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inntekts- og formuesskatt	-382 036	-381 943	-395 445	-399 345	-403 245	-407 145
Rammetilskudd	-352 968	-377 785	-392 797	-403 535	-414 273	-425 012
Eiendomsskatt	-77 218	-74 105	-72 891	-79 553	-74 718	-67 128
Andre generelle driftsinntekter	-3 665	-4 179	-3 886	-3 800	-3 715	-3 545
Sum sentrale inntekter	-815 887	-838 012	-865 019	-886 233	-895 951	-902 830

Sentrale utgifter

- Lønnsreserven
 - Avsatt av på sentral pott 16,4 mill. kroner.
- Felles avsetninger
 - Realvekst skatt og rammetilskudd
 - Demografiutgifter
 - Uforutsett kostnadsvekst

		Budsjett	Økonomiplan			
<i>Beløp i 1000</i>	Regnskap 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lønnsreserven	0	24 530	16 400	16 400	16 400	16 400
Pensjon sentralt	0	1 025	1 025	1 025	1 025	1 025
Felles avsetninger	0	0	0	15 400	30 800	46 200
Sum sentrale utgifter	0	25 555	17 425	32 825	48 225	63 625

Finansinntekter og -utgifter

- Renteinntekter og utbytte
 - Skagerak 7,9 mill. kroner
- Avdrag og renter
 - Nye lån 2% rente
 - Minimumsavdrag er brukt
- Gevinst finansplasseringene
 - 3,5% av porteføljen er beregnet

<i>Beløp i 1000</i>	Regnskap 2018	Oppr. budsjett 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Renteinntekter	-6 414	-7 122	-7 600	-8 000	-8 100	-8 200
Utbytter	-7 719	-6 500	-7 900	-7 900	-7 900	-7 900
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	6 341	-11 335	-11 550	-11 550	-11 550	-11 550
Renteutgifter	19 286	27 700	33 260	36 763	36 975	37 480
Avdrag på lån	36 339	34 683	40 000	45 000	50 000	60 000
Netto finansutgifter	47 834	37 426	46 210	54 313	59 425	69 830

Fond

- Fellesfondene utgjør pr.2.tertial 71,3 mill. kroner.
- Totalt er det forutsatt 28,3 mill. kroner brukt fra disposisjonsfond til finansieringen
- Midlene et tidligere avsatt, og i tillegg må fondsmidler omdisponeres for fremtidig saldering.
- 4,5 mill. kroner årlig til langsiktig investert kapital
- Utover dette er det ikke forutsatt fondsdiskoneringer annet enn det som enhetene selv planlegger til prosjekter og driftsmessig buffere.

		Budsjett	Økonomiplan			
<i>Beløp i 1000</i>	Regnskap 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Til ubundne avsetninger	20 924	4 114	4 500	4 500	4 500	4 500
Bruk av ubundne avsetninger	-19 909	-10 128	0	0	0	0
Saldering 2020-2023	0	0	-19 096	496	-1 179	-8 504
Netto avsetninger	1 015	-6 014	-14 596	4 996	3 321	-4 004
Netto avsetninger i tjenesteområdene	0	-12 799	-1 019	1 856	1 150	680
Totale avsetninger	1 015	-18 812	-15 615	6 852	4 471	-3 324

Enhetenes rammer

- Rammene er justert med
 - Lønns- og prisjustering
 - Kostnadsøkninger enkeltsaker
 - Nye tiltak, investeringer
 - Omstilling, innsparing, og effektivisering

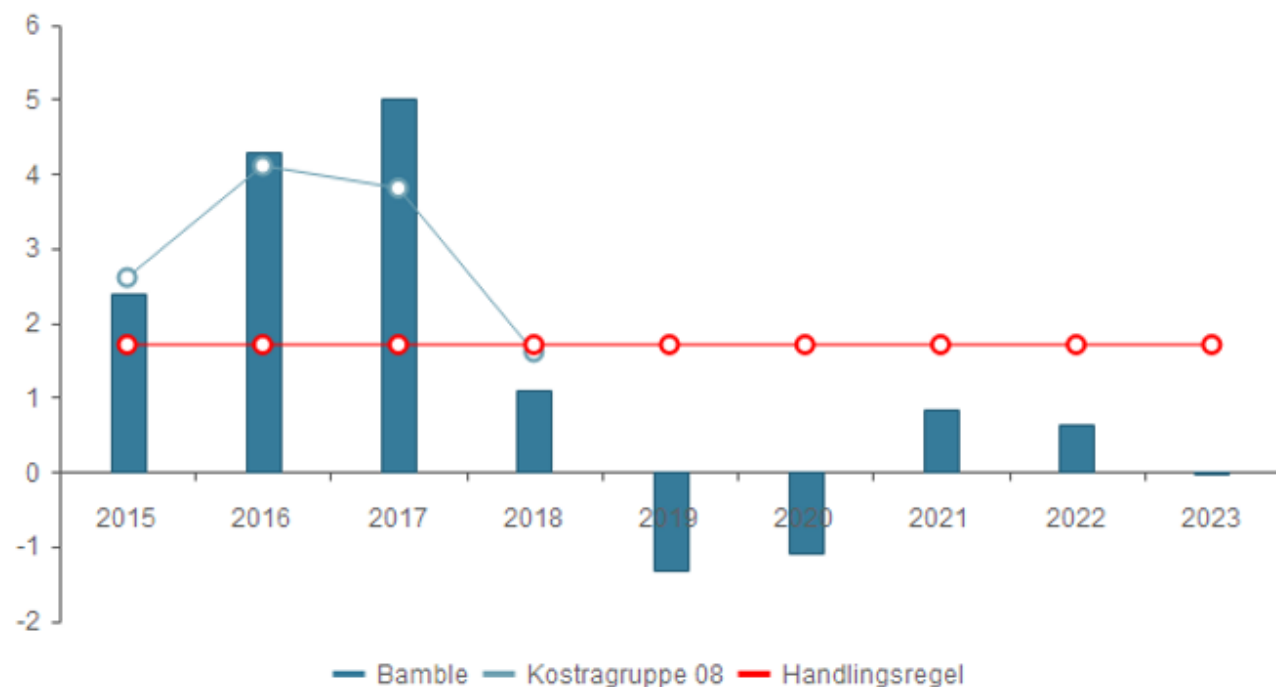
	Regnska p 2018	Oppr. budsjett 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
<i>Beløp i 1000</i>						
Stabene	69 273	73 586	73 776	72 269	71 249	69 959
Overordnet ledelse	14 348	14 320	14 694	14 167	13 946	13 805
Teknikk og samfunnsutvikling	68 572	54 635	55 023	51 419	51 534	49 835
Skole og barnehage	245 767	251 426	256 079	252 905	249 548	245 516
Kultur og oppvekst	94 587	95 173	92 724	89 388	88 345	87 302
Helse og omsorg	284 484	292 332	320 512	310 779	307 186	303 790
Fellesutgifter	-3 892	25 618	16 877	32 277	47 677	63 077
Finansiering	1 024	551	631	631	631	631
Sum bevilgninger drift, netto	774 164	807 640	830 315	823 834	830 115	833 914

Enhetenes rammer - endringer

Mill. kroner	Økninger/endringer i driftsrammene				Reduksjoner i driftsrammene				Netto endringer			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Enhet (t)												
Fellesutgifter	0	15,4	30,8	46,2	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	14,8	30,2	45,6
Helse og omsorg	27,4	27,4	27,4	27,4	-10,9	-20,7	-24,3	-27,7	16,4	6,7	3,1	-0,3
Kultur og oppvekst	0	0	0	0	-5,3	-8,7	-9,7	-10,7	-5,4	-8,7	-9,7	-10,8
Overordnet ledelse	0,8	0,8	0,8	0,8	-1,0	-1,5	-1,7	-1,9	-0,2	-0,7	-0,9	-1,1
Skole og barnehage	2,7	5,1	4,6	3,4	-6,5	-12,1	-15,0	-17,8	-3,8	-7,0	-10,4	-14,4
Stabene	-1,9	-2,1	-2,4	-3,0	-1,2	-2,5	-3,2	-3,9	-3,1	-4,6	-5,6	-6,9
Teknikk og samfunnsutvikling	6,7	4,4	7,1	7,1	-5,0	-6,2	-8,5	-10,0	1,7	-1,8	-1,4	-2,9
Totalsum	35,6	50,9	68,3	81,9	-30,5	-52,2	-63,0	-72,7	5,0	-1,2	5,3	9,3

Nøkkeltall - Netto driftsutgifter

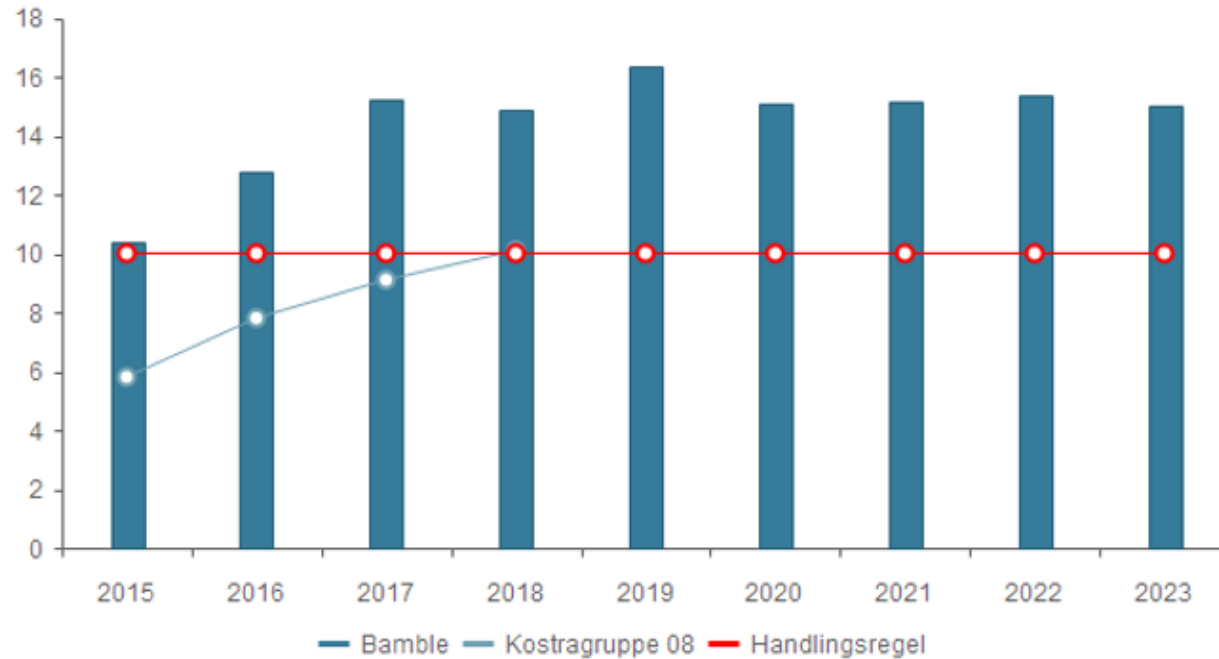

- Forslag til handlingsregel 2020-2023: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter skal for perioden gjennomsnittlig minst være på nasjonalt mål for netto er fra TBU satt til 1,75%.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bamble	2,4 %	4,3 %	5,0 %	1,1 %	-1,3 %	-1,1 %	0,8 %	0,6 %	0,0 %

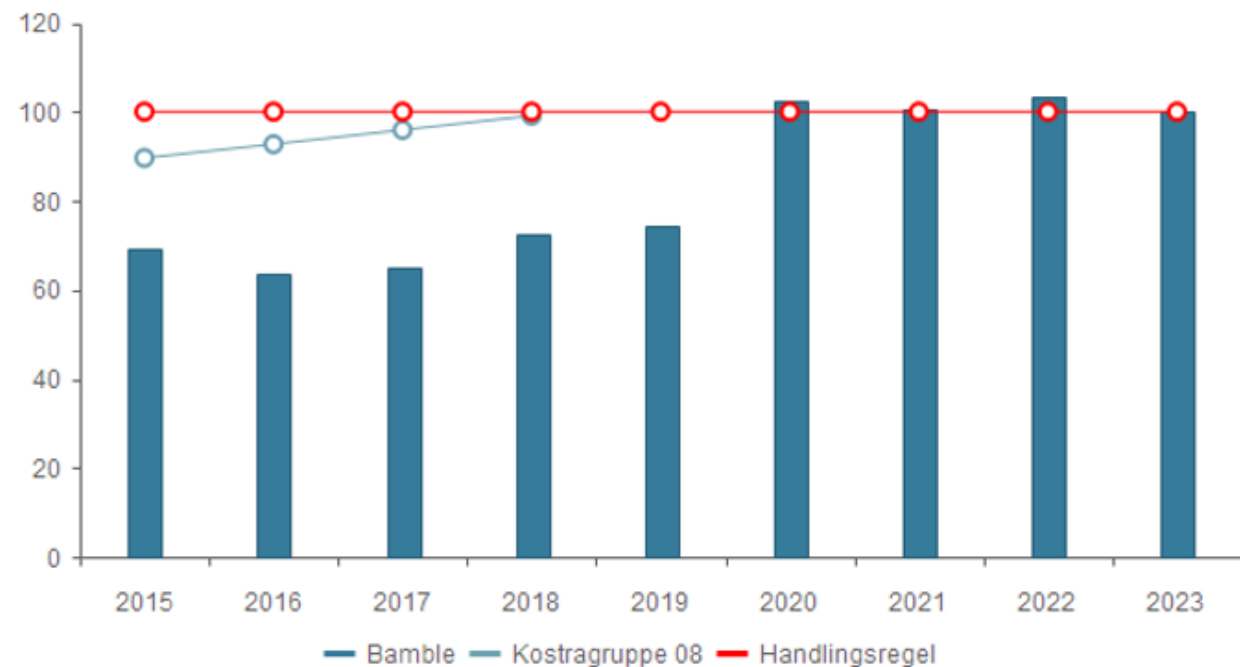
Nøkkeltall – Disposisjonsfond

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bamble	10,4 %	12,8 %	15,2 %	14,9 %	16,3 %	15,1 %	15,2 %	15,4 %	15,0 %

- Forslag til handlingsregel 2020-2023: Kommunens samlede disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter skal minst være på gjennomsnittet for KOSTRA gruppe 8 i sist avlagt regnskap, 10%.

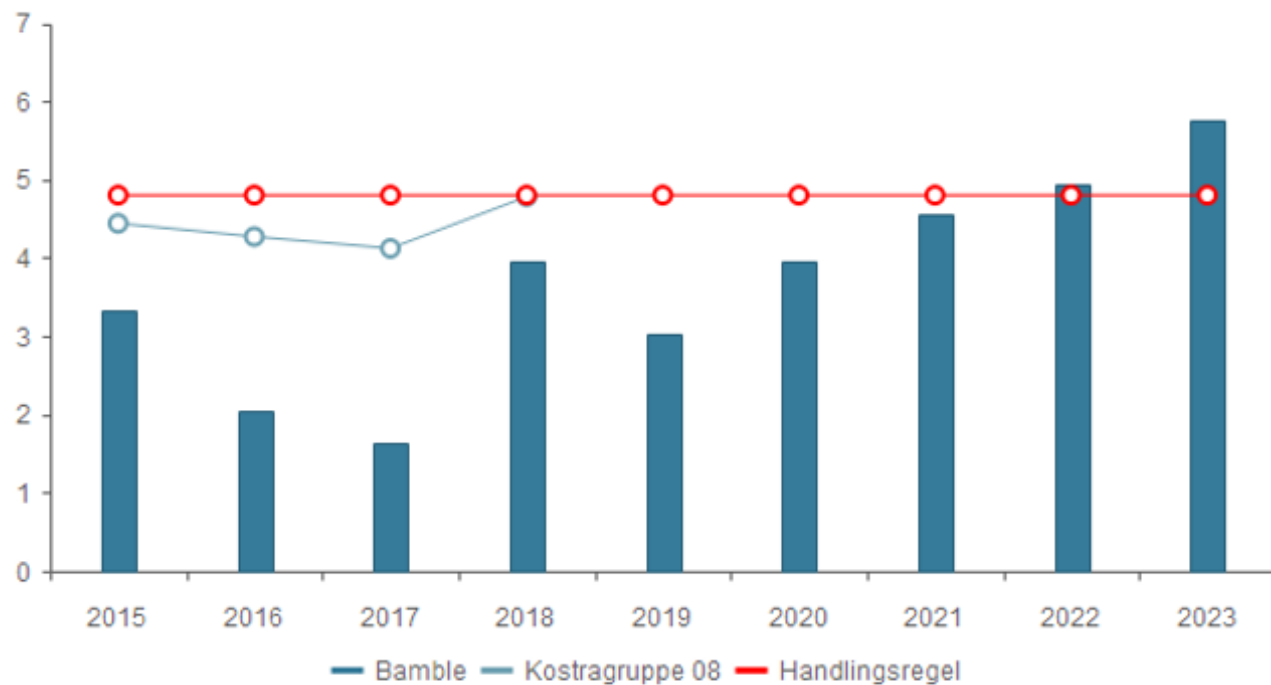
Nøkkeltall - Langsiktig lånegjeld

- Forslag til handlingsregel 2020-2023: Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 8 siste regnskapsår, 99%

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bamble	69,3 %	63,8 %	64,8 %	72,5 %	74,4 %	102,6 %	100,4 %	103,5 %	100,0 %

Nøkkeltall - Netto finansutgifter

- Forslag til handlingsregel 2020-2023: Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter skal normalt ikke overstige gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 8 i siste regnskapsår, 4,8%.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bamble	3,3 %	2,0 %	1,7 %	4,0 %	3,0 %	4,0 %	4,6 %	4,9 %	5,8 %

Investeringer

- I perioden er samlede utgifter på 1.025 mill. kroner
- 841,5 mill. kroner i anleggsmidler
- 183,8 mill. kroner er Husbanken
- Nye lån til ordinære investeringer på 538,6 mill. kroner.

	Oppr. budsjett 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
<i>Beløp i 1000</i>					
Investeringer i varige driftsmidler	354 959	454 349	163 050	141 500	66 200
Tilskudd til andres investeringer	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 638	3 090	3 090	3 090	3 090
Utlån av egne midler	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Avdrag på lån	8 500	10 500	10 800	11 100	11 400
Sum investeringsutgifter	403 097	503 939	212 940	191 690	116 690
Kompensasjon for merverdiavgift	-64 400	-70 235	-21 126	-9 053	-5 613
Tilskudd fra andre	-8 135	-4 400	-57 700	0	0
Salg av varige driftsmidler	-16 900	-11 250	-32 300	-32 000	-32 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-8 500	-10 500	-10 800	-11 100	-11 400
Bruk av lån	-301 524	-400 826	-84 286	-132 809	-60 649
Sum investeringsinntekter	-399 459	-497 211	-206 212	-184 962	-109 662
Overføring fra drift	-3 638	-6 728	-6 728	-6 728	-7 028

Investeringer

- Store investeringer under oppføring
- Grasmyr, 606 mill. kroner eks mva.
- Inntekter fra tippemidler og salg av eiendommer på totalt 85 mill. kroner.
- Årlige bevilgninger videreføres i hovedsak

Beløp i 1000	2020	2021	2022	2023
BOL-Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan	29 549	0	12 900	12 000
MIL-Attraktivitet, miljø, friområder, mm.	6 200	6 200	6 200	5 000
KIR-Kirkelig fellesråd	1 000	1 000	1 000	1 000
BER-Beredskap og brannsikkerhet	2 300	2 300	2 300	2 300
BYG-Oppgradering kommunale bygg	4 500	4 500	4 500	4 500
GRA-Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomskole mv.	346 300	81 800	72 000	0
IKT investeringer	8 450	17 050	8 400	8 400
KST-Større prosjekter vedtatt av kommunestyret	1 800	1 200	1 200	0
NÆR-Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg	0	0	0	0
TOM-Boligutvikling, boligtomter, boligbygging	21 250	16 000	0	0
VAR-Vann, avløp, renovasjon	30 000	30 000	30 000	30 000
VEG-Veg og trafikksikkerhet	4 000	4 000	4 000	4 000
Totalsum	455 349	164 050	142 500	67 200

Selvkost, gebyrområdene

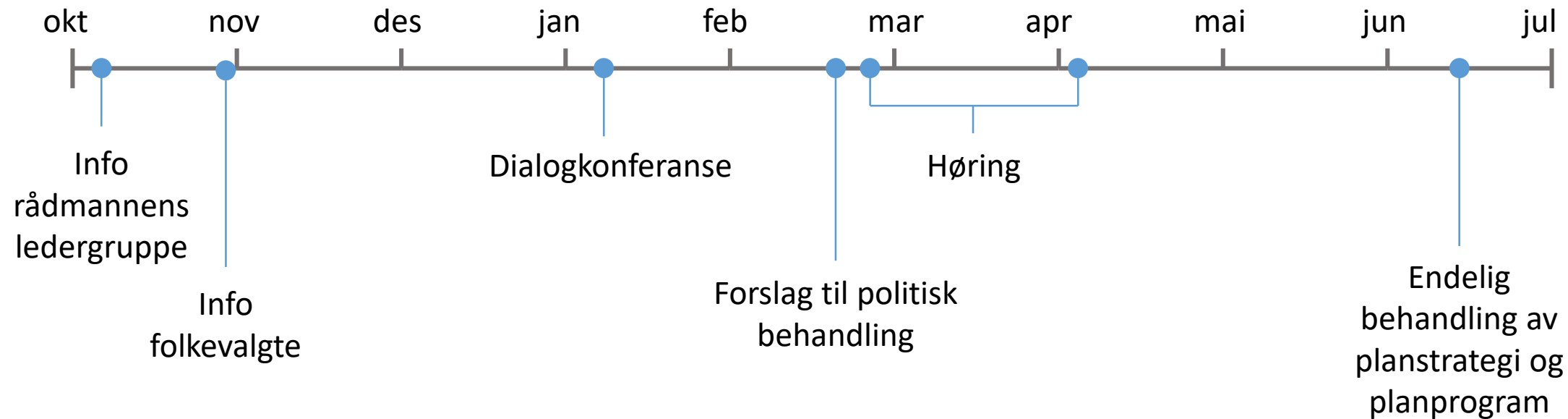
- Gebyrområdene har følgende dekningsgrader for 2020:
 - Vann 102%
 - Avløp 95%
 - Renovasjon 100%
 - Feiing 100%
 - Slamtømming 115%
 - Private planer 63%
 - Byggesak 56%
 - Oppmåling 57%

Rådmannens forslag til vedtak

- Vedtaket inneholder i prinsippet fire elementer:
 1. Økonomiske rammer
 2. Gebyrregulering og eiendomsskatt
 3. Måltall for økonomisk utvikling
 4. Føringer for underordnede organ

Fremdriftsplan for planstrategi og planprogram

Videre prosess

- Budsjett/handlingsprogram:

- Ferdig fra rådmann 07.11.19
- Kommunale råd og utvalg 25-27.11.19
- Innstilling fra Formannskapet 28.11.19
- *Offentlig ettersyn 14 dager*
- Kommunestyret 12.12.19

- Prosessen er forankret i følgende bestemmelser:

- Formannskapssak 33/19 Prosess for arbeidet med utfordringsnotat og handlingsprogram /budsjett 2020-2023
- Økonomireglement for Bamble kommune.
- Kommunelovens økonomiregler
- Budsjettforskrift

